

Appel til lyst og frivillighed virker når vi vil skabe læselyst hos børn

Peter Kaspersen

Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier

SYDDANSK UNIVERSITET

Tre Löselystprojektor

Dr. med. Lutz von der Goltz

Prof. Dr. Lutz von der Goltz
Lehrstuhl für
Medizinische Informatik
und Gesundheitsinformatik

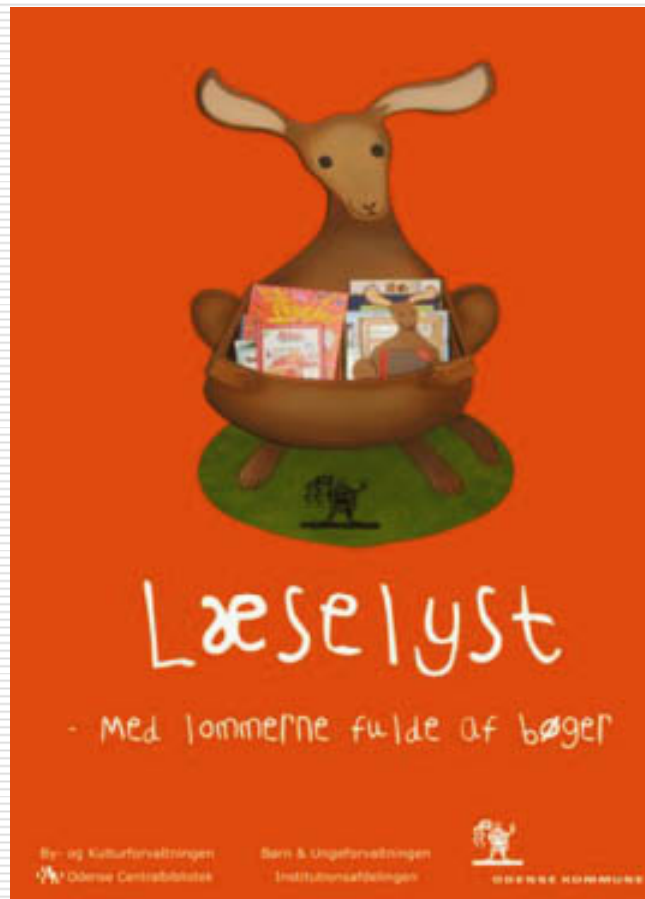
Projekter

- Med lommerne fulde af bøger
 - Forfatterskole for unge
 - Orla-Prisen
-

Aspekter

- Didaktisk
 - Organisatorisk
 - Mediemæssigt
-

Med lommerne fulde af bøger

Organisatorisk

Partnerskabsorganisation på tre personer:

- en projektleder, børnebibliotekar
 - en praktisk gris, børnebibliotekar
 - en strateg, fagkonsulent i
Institutionsafdelingen
-

Hvad er et partnerskab?

- et partnerskab indgår en kontrakt som indebærer at kontrakten hele tiden kan revideres
 - et partnerskab handler relativt selvstændigt, men beholder samtidig forbindelsen til sine primærorganisationer
-

Læselystpakken

- udlånsordningen
 - fortælleteater
 - forældremøder med bibliotekarer
 - nyhedsbreve
 - branding
 - diplomuddeling
 - kompetenceudvikling
-

Didaktisk

- der trækkes på grundlæggende kompetencer som læsning og lytning
 - bøgernes indhold remedieres
 - det hele er frivilligt og lystbetonet
 - der dannes en bufferzone for læring mellem hjem og institutioner
-

Fortælleteater

Ene Lindholm

Reformpædagogikkens principper

- at gøre skole og ikke-skole ens
 - at gøre barnet til udgangspunkt for undervisningen
 - at arbejde med det hele barn.
-

Bufferpædagogik

- aktiviteterne i børnehaven og familien sker på børnehavens og familiens egne præmisser, de er ikke skolegang
 - barnet er ikke alene udgangspunkt for aktiviteterne, det må også indordne sig efter de regler der er en del af aktiviteterne
 - til gengæld forlanger man ikke at barnet skal investere hele sin personlighed i aktiviteterne
 - det som sikrer at disse forskelle opretholdes, er de ritualer der er affødt af teksternes, legenes og konteksternes indbyggede regler.
-

Bufferpædagogik og forældre

- alle forældre er overbevist om at det er af afgørende betydning for deres børn at de lærer at læse godt
 - en del forældre beklager at de ikke har været gode nok til at bruge bøgerne
 - altså kunne en fremtidig opgave bestå i at hjælpe forældrene til at bruge bøgerne bedre
-

Mediemæssigt

- ringe medieinteresse: medierne interesserer sig for begivenheder, ikke for mere betydningsfulde forløb og tilstande
 - for meget vægt på bøger
-

Mediepakken

- fortælleteatret
 - kængurulogo
 - grøn signalfarve
 - flotte publikationer: nyhedsbreve
 - flot bogsamling
-

Interview 1

- K: Jamen så. Det må du lige fortælle os lidt mere om. Det synes jeg lyder mærkeligt. Du kan ikke lide at få læst op hernede, siger du.
 - N: Nej. Kun derhjemme.
 - K: Fordi.
 - N: Det er kedeligt.
 - K: Godt, men derhjemme kan du godt lide det.
 - N: Uhm. Fordi jeg har en masse gode bøger.
-

Interview 2

- K: Hvad er en god bog.
 - N: Det er fordi jeg har sådan en Skildpadden Morten der som jeg kan læse i. Det er min mor der læser den, så når jeg så blader om til næsten det allersidste så er der klistermærker i. Det er den jeg synes der er en god bog.
 - K: Hvorfor er de bøger hernede ikke gode.
 - N: Fordi jeg synes de er dårlige. Ikke og, Mikael.
 - M: Jeg har en masse gode bøger derhjemme der handler om verdenshistorier. Dem læser jeg.
-

Interview 3

- P: Den der bog, er den god eller er den ikke god.
 - D: Den er ikke god.
 - K: Se, nu har vi, vi har også en anden bog her.
(Legetøjskataloget)
 - D: Den vil jeg læse.
 - K: I ved jo ikke hvad det er for noget. Nu skal jeg finde ud af hvad for en bog I bedst kan lide.
 - M: Hej, Nicklas, vi to kan deles om den her.
 - N: Man kan altid dele om den.
 - M: Kan vi så ikke sætte den lige ud.
 - P: Jo, jo. Jakob er også med jo.
 - J: Jamen jeg kan overhovedet ikke læse noget.
 - K: Du kan da godt se hvad der er her på siderne.
-

Interview 4

- D: Hej, se her.
 - D: Jahh. Ohh.
 - K: Har du slet ikke forstand på det der.
 - D: Ohh, den der kunne vi godt tænke os.
 - J: Så, så.
 - D: Vi tager den helt op, og så vum, og snurrer rundt og ummm.
 - J: Vi skal betale meget tusind for det. Hvis I virkelig gerne vil have det så får I det ikke.
-

Interview 5

- D: Ajj, den der har børnehaven.
- D: Også alle de der dyr, bare ikke menneskene. Næsten de samme dyr.
- P: Er det der en kedelig bog, også.
- D: Nej, jeg synes den er god.
- D: Vi gider ikke kigge på bondegårde.
- J: Hvad så med farlige dyr derovre.
- K: Hvad er det der er godt ved den. Ved bogen.
- D+D: Øh.
- J: Legetøj.
- D: Ja, og dinosaurer. Det er bedst med dinosaurer.

Mediekonklusioner

- ❑ mange børn, særligt drenge, har større lyst til at bruge sproget aktivt og ekspressivt end receptivt
 - ❑ det er en fordel at bruge medier der appellerer både til receptivitet og aktivitet
 - ❑ man bør derfor satse på interaktive medier
 - ❑ næsten alle moderne medier er multimodale, dvs. at de kombinerer sprog, grafik, levende billeder og lyd
 - ❑ vejen til at gøre særligt drengene til bedre læsere ved at appellere til deres lyst går gennem brugen af interaktive, multimodale medier.
-

Medier og bufferpædagogik

- ❑ kombinationen af læsning og skrivning er interaktiv
 - ❑ førskolebørn kan skrive betydningsfulde ord
 - ❑ hvorfor ikke lege skrivning med børnene?
 - ❑ mulighed for indhentning af efterslæb pga. sen skolestart
-

Forfatterskole for unge

Drømmer du om at blive forfatter?

Tag på en uges inspirerende sommerkursus
Der er 6-8 timer om dagen sammen med en forfatter, som giver gode råd og inspiration til din skrivning - og få en lovende udgivet i et bog.

Dansk Forfatterkursus Der er 6 timer og mandag 12 og 18 april 19. april - 8. august 2027 Vi starter 20 kl. 19:00 Anmeldelse 200 kr. (inkl. bøger)	Skandinaviske Forfatterkursus Der er 6 timer, 6 timer kl. 12 og 18 april 19. april - 8. august 2027 Vi starter 20 kl. 19:00 Anmeldelse 200 kr. (inkl. bøger)

Blev en del af vores velformulerede dream
Sommerkursus 2027

“ Hvis du er en forfatter, er du en del af vores team. Men du er en forfatter, der er en del af vores team. “

Hvad vil unge være?

(frit fra Ekstrabladet)

- bestsellerforfatter
 - professionel sportsudøver
 - pilot
 - event manager
-

Didaktisk

- ❑ kursets tiltrækningskraft ligger i foreningen af lyst og professionalisme
 - ❑ kurset appellerer mest til piger
 - ❑ kurset appellerer til elever der ikke kan kommunikere med deres kammerater i dagligdagen om skriveinteressen
 - ❑ der er et stort behov for at udbygge bufferzonen mellem formel og semiformal læring
-

Professionelle forfattere som lærere

Cecilie Eken

Bjørn Themsen

Mediemæssigt

- reklamestrategi
 - interaktiv hjemmeside
 - koncentreret om bøger
 - størst appel til piger
 - ønsker om brug af andre medier
-

Organisatorisk

- ildsjæleprojekt
- sponsorjagt
- stor opfindsomhed
 - professionel hjælp – øgede omkostninger

Orla-Prisen 2007

Organisatorisk

- ❑ en del børn opdager enkeltvis Orla på nettet
 - ❑ en del børn bliver klasse- eller skolevis opmærksom på Orla gennem skolens indsats: Lokal forankring
 - ❑ skolebibliotekaren er den der får informationer udefra og som tager initiativer indadtil
 - ❑ dansklærerne gennemfører evt. undervisning efter inspiration fra skolebibliotekaren
-

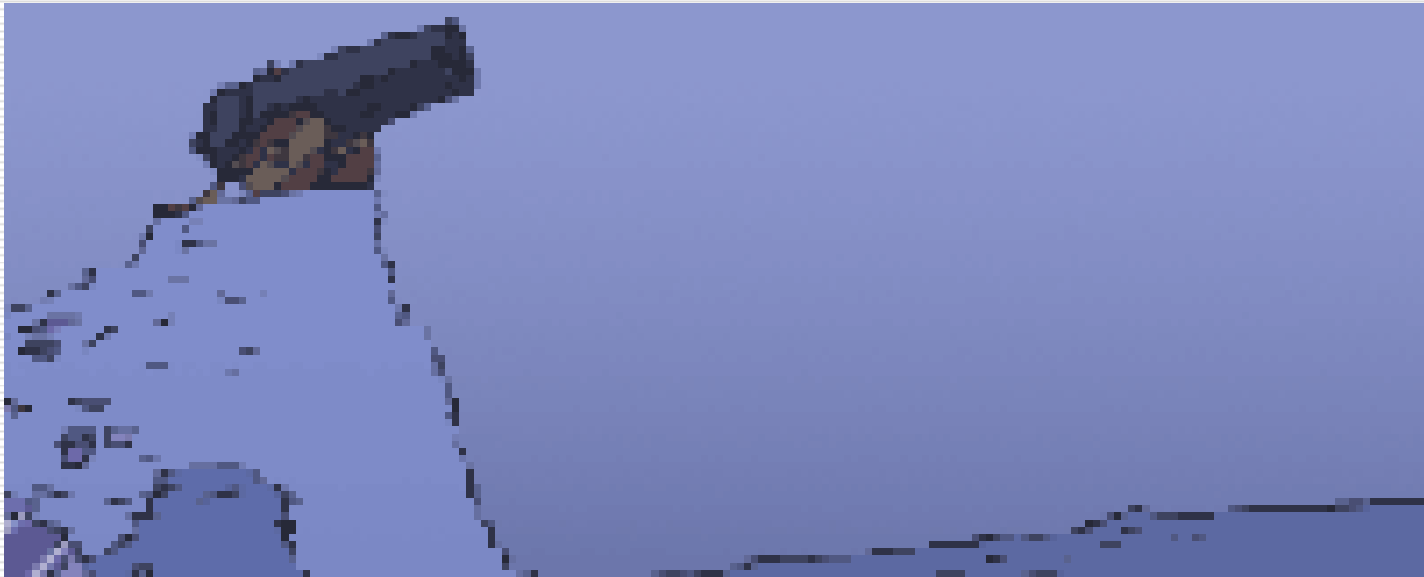
Mediemæssigt

- opbygning af en virtuel verden
 - større appel til drenge
 - konkurrence med andre netsider
 - kontinuerlig netadgang
 - interaktivitet
-

Orla-Prisen 2008

Orla-Pløkken

Forfattere i gymnasiet

Læreren i arbejde

Forfatteren i arbejde

Karin Toft

Eleverne i arbejde

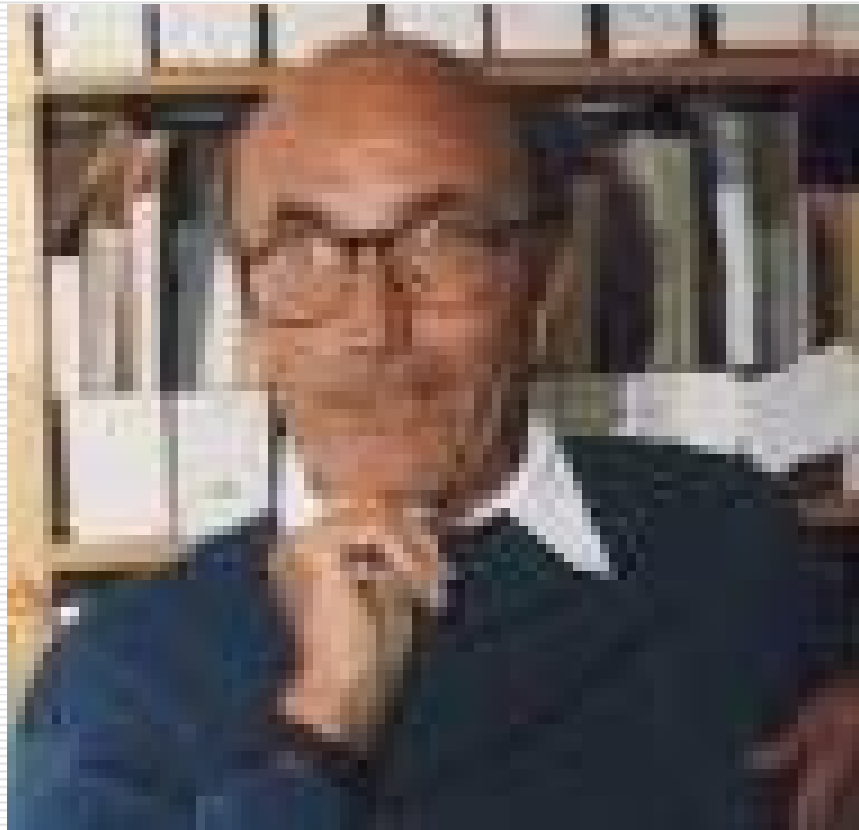

Irritation

- skolen skal være belærende
 - litteraturen skal ikke være belærende
 - når litteraturen kommer ind i skolen, bliver den normalt brugt belærende
 - når forfatteren kommer ind i skolen, opstår en irritation som skolen ikke kan ignorere
-

Systemirritation

Niklas Luhmann

Irritationsdidaktik

- ❑ forfatterkanon er ikke skolekanon
 - ❑ forståelse er ikke kun fortolkning
 - ❑ læselyst, analyselyst og skrivelyst kan forenes
 - ❑ der skal undervises i litteratur fordi det giver analytiske og kreative kompetencer
 - ❑ analytiske og kreative kompetencer er centrale i det senmoderne samfund
-

Bufferpædagogik og civilsamfund

- ❑ Med lommerne fulde af bøger:
Institution – bibliotek - familie
 - ❑ Forfatterskole i Brønderslev: Skole –
sommerskole
 - ❑ Orla: Individ – skole – net
 - ❑ Forfattere i gymnasiet: Læsning i
skolen – litteraturen uden for skolen
– unges egen kreativitet
-

Læselystkampagnen

- didaktisk laboratorium: alternative læringsarenaer, bufferzonen
 - organisatorisk laboratorium: partnerskaber
 - mediestrategien skal styrkes
 - forældrene skal medinddrages
 - kompetenceudvikling af alle deltagere kan styrkes
 - skal der skabes en samlet strategi for styrkelse af civilsamfundet?
-